

Bazovica, ti predragi si naš dom,
roke slovenske zveste so te dale,
drag spomin na tebe nosil bom,
ponos kvarnerske lepe si obale.
Slavko Arbiter, »Bazovica«

KAŽIPOT

mesečnik slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ

ISSN1845-5034 september 2009 letnik V

Kažipot

Mesečnik slovenske skupnosti na Reki in PGŽ

Ureja uredniški odbor:

Milan Grlica, Dušanka Gržeta, Marjana Mirković, Darko Mohar, Vitomir Vitaz

Podpinjol 43, 51000 Reka, Hrvaška
tel.: 324 321, 215 406, faks: 334 977

Glavna urednica: Marjana Mirković,
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
Tel.: 091 593 6086

Priprava, prevodi in oprema besedil
Marjana Mirković v okviru projekta SI-T

Lektorica Darka Tepina Podgoršek

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica, bazovica@bazovica.hr

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ,

vijece-slo.pgz@ri.t-com.hr

ISSN 1845-5034

Oblikovanje: Krispin Stock

Tisk: Tiskara Sušak

Prelom in tehnično urejanje:

Krispin Stock

Mesečnik finančno podpirajo:

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Mesto Reka

Primorsko-goranska županija

Svet za narodne manjšine RH

Naklada je 600 izvodov

Na naslovnici: Planike s Triglavom v ozadju.

Foto: Darko Mohar

Karikatura:

Bojan Grlica

Slovenski dom KPD Bazovica

tel: 324 321, 215 406, faks: 334 977

tajništvo, knjižnica in klubske prostori

torek in četrtek: 10.00-12.00, 18.00-20.00

MePZ - vaje, ponedeljek: 18.00-21.00

Dramska skupina, sredo, po dogovoru

Folklorna skupina, sredo 19.00-21.00

Plesna skupina, torek in četrtek: 19.00-21.00

Dop. pouk slovenščine, torek: 18.00-21.00

Planinska skupina, torek: 20.00-22.00

Svet slovenske narodne manjšine Reke, sredo: 10.00-12.00

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ, sredo: 10.00-12.00

Mladinska skupina, druga in četrta sobota: 16.00

www.bazovica.hr/mladinci

Kažipot september 2009,

št. 53, letnik V

o	obvestilo.....	3
d	dogodki.....	4
n	napovednik.....	14
i	iz drugih društev in svetov.....	18
n	novo na knjižnih policah.....	18
a	aktualno.....	21
š	študij v RS.....	22

OBVESTILO

Poziv za ustanovitev otroškega/ mladinskega pevskega zbora

Vse zainteresirane za otroški/mladinski pevski zbor vabimo k sodelovanju in obveščamo, da bo, če bo za to dovolj zanimanja, ustanovljen slovenski otroški/mladinski pevski zbor, ki ga bo predvidoma vodila mag. Kristina Riman. Udeležba bo brezplačna.

Prijave za slovenske igralne urice v vrtcu

Svet slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije zbira prijave za igralne urice v slovenščini kot prvi korak za organizacijo vrtca, ki ga omogoča zakonodaja. Če bo dovolj prijavljenih, bodo urice predvidoma potekale v enem od reških vrtcev.

Informacije na telefonski številki 324 321
(sreda 10.00-12.00) in gsm: 091 593 6086.
Marjana Mirković

Reško podjetje ponuja postransko delo osebi z odličnim znanjem slovenskega jezika, zaželena izobrazba s področja jezikoslovja/družboslovja. Vsi zainteresirani se lahko javijo na telefonski številki 403 185 in 403 188 ali info@micportal.com

Volilni imenik Republike Hrvaške Kako in kje se vpisati kot pripadnik/ica slovenske narodne manjšine?

V zadnjem času smo prejeli več vprašanj o tem, kako se vpisati v volilni imenik Republike Hrvaške. Postopek je preprost, poteka na uradih osrednje državne uprave za javno upravo oziroma na matičnih uradih v mestih in občinah, izjema je le čas 15 dni pred volitvami, ko so imeniki zaprti. Oseba, ki se želi opredeliti za eno od dvaindvajsetih narodnih manjšin v RH ali spremeniti svojo nacionalno pripadnost, lahko to stori med uradnimi urami na pristojnem uradu, ki mu pripada glede na svoje stalno prebivališče. Po nekaterih informacijah pa je ponekod to mogoče storiti tudi ob zamenjavi osebnih dokumentov na MUP. Uradnemu pred-

stavniku se ob predložitvi veljavnega osebne-
ga dokumenta (osebna izkaznica ali potni list)
poda pisno izjavo in o tem lahko zaprosi tudi za
potrdilo, ki stane 40 kn. Overjena izjava o na-
cionalni pripadnosti se lahko pošlje tudi po po-
šti, podatke pa je mogoče preveriti na spletni
strani www.upr.hr. Naslova uradov v Zagrebu
in na Reki objavljamo v nadaljevanju.

Gre za potrdilo, ki uradno potrjuje narodno-
stno opredelitev posameznika, kot dokazilo pa
v zadnjem času postaja del dokumentacije v
prošnjah za sprejem v državljanstvo Republike
Slovenije. Kot izhaja iz dopisov, ki jih z mini-
strstva za notranje zadeve Republike Slovenije
prejemajo prosilci, naj bi bilo to potrdilo doda-
tni dokument za *dopolnitev* vloge, ki pa je bila
predhodno, z vso predpisano dokumentacijo,
sicer že posredovana. Za ta *dokaz o slovenstvu*
pa je vodja Sektorja za spremljanje položaja
Slovencev zunaj RS in za statusne zadeve na
Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po
svetu Rudi Merljak med drugim povedal, da se
kot dopolnitev zahteva izjemoma in takrat, ko
podatki, navedeni v predloženi dokumentaciji,
ne potrjujejo posameznikove deklarirane pri-
padnosti.

Podobno potrdilo pa se je znašlo tudi v leto-
šnjem razpisu za štipendije za zamejstvo. Ta
navaja, da morajo novi kandidati med drugim
priložiti pisno potrdilo, da so pripadniki slo-
venske narodne skupnosti, izdala pa naj bi ga
"priznana slovenska organizacija". Po besedah
predsednika krovne organizacije Darka Šonca
pa Zveza slovenskih društev na Hrvaškem niti
društva sama takšnih potrdil ne izdajajo. Pri-
padnost narodni skupnosti je uradno vpisana
le v volilnem imeniku in podatkih iz ljudske-
ga štetja. Kot je znano, imajo sicer nekatera
društva kopije volilnih imenikov z naslovi vo-
livcev, narodnostno opredeljenimi kot Sloven-
ci, a zaradi varstva osebnih podatkov ta niso
poblaščenca za njihovo poimensko posredova-
nje. Sicer pa si o dostopu do teh podatkov že
dolgo med seboj niso enotne niti manjšinske
organizacije.

Vpis v volilni imenik

Zagreb, za celotno območje mesta: Področni
urad mestne uprave Črnomerec, Trg *Francuske
Republike 15*, uradne ure ob delavnikih od 8.30
do 15.00, telefon: (01) 610 17 66;

Reka in okolica, za območje do Opatije (Mesto Opatija) in Kraljevice (Mesto Kraljevica): Urad državne uprave v PGŽ, Riva 10, soba 120/I, ponedeljek, sreda, petek od 8.00 do 11.00, ob torkih in četrtek tudi od 13.00 do 15.30, telefon: (051) 354 443.

Vse informacije ob sredah od 10.00 do 13.00, telefon (051) 324 321 in 091 593 60 86.

Marjana Mirković

DOGODKI JUNIJ

3.-5. junij

Izlet v Tamar

Planinska skupina KPD Bazovica

Tudi letos smo za prvi konec tedna v juliju načrtovali večdnevni izlet. Tokrat je bila to dolina Tamarja.

Nekateri smo se odpravili na pot že v petek zjutraj. Po običajnem zbiranju na obvoznici na parkirišču Vrata Jadrana smo krenili proti Sloveniji. Vreme je bilo lepo, kar se nam je zdelo dobro znamenje, da bi izlet utegnil miniti tako, kot smo si ga zamislili.

V zgodnjih popoldanskih urah smo se namestili v domu v Tamarju, se malo okrepili in odšli na prvi sprehod do slapa Črna voda. V pričakovanju preostalih planincev smo si čas krajšali s sprehodom po gozdu, v lepi naravi in na svežem zraku. Številčno okrepljeni smo večer preživeli v veselem razpoloženju, s smehom in šalami. V sobotnem jutru so se nekateri izmed planincev odpravili na Slemenovo špico, drugi na Malo Mojstrovko, preostali pa do prvega snega ob vznožju Ponc. To je bil najlažji izlet in za nas, ki smo ga izbrali, še ena priložnost za lep sprehod v neokrnjeni naravi.

Po vrnitvi v dom smo po kosilu pričakali preostale pohodnike, in ko smo bili "v polni sestavi", krenili k izviru Nadiže. Znova smo se vzpenjali ob slikovitih slapovih in bistri reki, ob čudovitem rastlinju in cvetju. Uživali smo ob izviru in nadaljevali pot proti Planici. Pri smučarski skakalnici se nismo zadrževali, ker je začelo rositi in smo pohiteli v dom. Po večerji sta nas na pijačo povabili Nataša in Ja-

dranka, ki sta praznovali rojstni dan, peli smo in zaplesali ter se družili ob smehu in šalah. Po nedeljskem zajtrku sta nas čakala pospravljanje in vrnitev domov. Pred tem smo odšli še do Aljaževega doma, se sprehodili do spomenika padlim partizanom, od koder je zelo lep pogled na Triglav. Zaustavili smo se pri slapu Peričnik, kjer so nas znova očarali prizori, ki jih ne videmo ravno vsakodnevno. Bistra reka, šumenje slapa, milijoni majhnih kapljic, razpršenih s slapov. Na koncu, kot vsakič na poti skozi Bled, smo se morali tam zaustaviti in si privoščiti kremne rezine.

Skratka, še en lepo preživet konec tedna v naravi.

Jasna Pipan, prevod Marjana Mirković

Dolina Tamarja. Foto: Anita Hromin

29. junij-10. julij

Filozofska fakulteta, Ljubljana

Poletna šola slovenskega jezika

V skoraj tridesetih letih strokovnega in organizacijskega dela so na Centru za slovenščino razvili sodobno mrežo jezikovnih programov za učenje slovenščine kot tujega jezika, katerih glavni cilj je razvijanje sporazumevalne zmožnosti študentov.

Poletne šole slovenskega jezika v Ljubljani se je v nadaljevalnem tečaju slovenščine udeležil

tudi mladi potomec slovenskega rodu z Reke, Patrick Hudeček. Prejel je najboljše ocene, za kar mu iskreno čestitamo, in posebno spričevalo, o svojih vtisih pa je zapisal:

Patrick Hudeček: Poletna šola slovenskega jezika v Ljubljani

V organizaciji Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani sem od 2. junija do 10. julija obiskoval 28. Poletno šolo slovenskega jezika. Gre za intenzivni jezikovni tečaj (do šest ur pouka dnevno), ki ponuja pester spremljevalni program, v katerem udeleženci spoznavamo slovensko kulturo in družbo.

Šolo so obiskovali tudi udeleženci iz drugih držav, tako da je bila to tudi priložnost za številna nova poznanstva. Namestitev smo imeli v Dijaškem domu Poljane v Ljubljani. Naj pohvalim izvrstno organizacijo šole, ob odličnih in izredno prijaznih profesorjih smo se lahko tudi veliko naučili. V okviru tečaja je bil organiziran tudi izlet na Štajersko, ki me je s svojo lepoto povsem očarala, zlasti pa Logarska dolina. Iz poletne šole sem se vrnil z obilico vtisov in lepih spominov in upam, da bom tudi svoje nadaljnje izobraževanje lahko nadaljeval v Sloveniji.

Patrick Hudeček. Osebni arhiv.

DOGODKI JULIJ

1. julij

Slovenski dom KPD Bazovica
Svet slovenske narodne manjšine Mesta
Reka
Svet slovenske narodne manjšine PGŽ

Sveta slovenske narodne manjšine - Mesta Reka in Primorsko-goranske županije -, sta na rednih sejah ločeno pregledala uresničevanje začrtanih programov, kot so redna dvourna dežurstva ob sredah, izhajanje Kažipot, ki še vedno redno zamuja, predvsem zaradi zapoznelih najav in slabega sodelovanja tudi samih članov svetov in društva, načrte za prihodnje in finančni pregled. V okviru varčevalnih ukrepov je bilo rečeno, da bo Kažipot odslej izhajal v skrajšanem obsegu, a bo do konca leta predvidoma ostal mesečnik in v enaki nakladi šeststo izvodov.

Sestanek sveta na mestni ravni je vodil podpredsednik Boris Rejec. Foto: Marjana Mirkovič

Med drugim so člani obeh svetov sklenili z novim zvezkom še letos nadaljevati projekt Slovenski prispevek županijski dediščini. Namenjen bo predvidoma slikarki Boženi Vilhar, lastnici prve zasebne galerije na Reki in eni od pobudnic reškega društva likovnih umetnikov. Navzoči člani so se seznanili tudi z nedavno predstavljenim drugim zvezkom iz te zbirke o skladatelju Josipu Kaplanu. Med skupnimi načrti pa je tudi prizadevanje za obveščanje v manjšinskih jezikih v lokalnih medijih.

Oba sveta imata za zdaj prostore v Slovenskem domu na Reki, skupaj z drugimi manjšinskimi

sveti pa si prizadevata za zagotovitev posebnih prostorov za delovanje - kar je sicer zakonska obveznost lokalnih oblasti.

Ločeni seji sta vodila podpredsednik Sveta slovenske narodne manjšine Mesta Reka Boris Rejec in urednica Kažipota.

Marjana Mirković

4. julij Nova Gorica Srečanje v moji deželi 2009

Na 53. srečanju, že drugi v Novi Gorici, je pred osrednjo prireditvijo potekal tudi etnofestival, prireditev pa se je zaradi vremena preselila v prostore Slovenskega narodnega gledališča. Program je bil organiziran tudi v Ljubljani z nastopom folklornih skupin Slovenija iz Berlina in Nagelj iz Toronta ter s koncertom pevskega zbora Triglav iz Banjaluke.

Zbornik Krila migracij obravnava tudi aleksandrinke.

V Novi Gorici so se predstavili kvintet Slovenskega društva Kredarica iz Novega Sada, Srbska folklorna skupina Sloga iz Nove Gorice, folklorni skupini Stu ledi iz Trsta in Gartrož iz Nove Gorice ter Hrvaške, MePZ Encijan SKD Istra iz Pulja in MePZ Triglav Split. Program sta povezovala Boris Kopitar in Marija Ahačič Pollak iz Toronta, ki sta program popestrila tudi s svo-

jimi glasbenimi nastopi. Posebna pozornost je bila namenjena aleksandrinkam s filmom Aleksandrija, ki izginja, z nastopom dramske skupine Društva žena iz Prvačine, ki so obudile spomin na čas, v katerem so živele aleksandrinke, razpravo Novejša prizadevanja in raziskovanja za ohranitev kulture aleksandrink ter na razstavo Skriti obrazi Aleksandrije - šolske sestre in aleksandrinke, ki jo je na Gradu Kromberk pripravil Goriški muzej. Program je potrdil mnenje, da bi veljalo tudi v prihodnje takšna druženja poleg kulturnih vsebin obogatiti še s strokovnimi pogledi na posamezne segmente izseljenstva.

Slavnostni govornik je bil predsednik države dr. Danilo Türk, ki je ob tej priložnosti posebej poudaril pomoč, ki so jo slovenski izseljenci dajali pri nastajanju slovenske države, srečanja pa se je udeležil tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Boštjan Žekš. Več: www.slovinci.si, www.sim.si
Marjana Mirković

9. julij Vlada RS, Ljubljana Sprememba krovnega zakona

Vlada RS je na seji potrdila besedilo Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja in ga poslala v DZ RS v nadaljnjo obravnavo in sprejetje po skrajšanem postopku.

Predlog tega zakona dopolnjuje krovni zakon, sprejet pred tremi leti, in prinaša manjše spremembe, kot je rečeno, večinoma tehnične narave. Preostali popravki zadevajo trajanje mandata članom vladnih svetov ter jasno navedbo pristojnosti posameznih organov državne uprave za izvajanje zakona. Največ popravkov zakona se nanaša na rapatriacijo. Več: www.uszs.gov.si, www.slovinci.si

10. julij Skupnost Albancev, Reka Koordinacija svetov in predstavnikov PGŽ

Neuspešni seji, sklicani za 1. julij, je sledila nova, na kateri je dosedanji predsednik Branko Vrcelj zaradi nepričakovanih novih obveznosti ponudil odstop. Na njegovo mesto so navzoči

izvolili predsednika sveta bošnjaške narodne manjšine Šehrizada Begića, namestnika pa sta Gani Xarrahi iz sveta albanske narodne manjšine in predstavnik češke narodne manjšine Toni Řehák. Na dnevnem redu seje, ki jo je v nadaljevanju vodil novi predsednik Begić, je bila razprava o delu in načrtih. Med drugim so sklenili, da se bo koordinacija sestajala pred vsakim zasedanjem županijske skupščine, tokrat napovedane 15. julija, da bi pretresla njen dnevni red in zbrala morebitne predloge in pripombe. Begić je navzoče tudi seznanil s predlogom njihovega sveta županijski skupščini o tem, da bi v Odbor za človekove pravice in pravice narodnih manjšin vključili tudi dva predstavnika manjšin, poleg njega je bil predlagan še Ibrahim Ružnić, tudi nekdanji član tega županijskega odbora. Toni Řehák je predlagal, da se organizira širša razprava o pravici do dvojnega glasovanja in da se ta tema uvrsti na eno izmed prihodnjih sej koordinacije. Gani Xarrahi pa je predlagal, da bi se morali sestati z županom in pogovor nameniti vlogi svetov in pogojem za uresničevanje njihovih programov. Po mnenju Oriette Marot bi se srečanja z županom Zlatkom Komadino morali udeležiti predsedniki vseh svetov, za dogovor o tem pa bo, kot je obljubil, poskrbel novi predsednik koordinacije, ki bo na sestanek povabil tudi člane županijskega odbora za človekove pravice in pravice narodnih manjšin.

Marjana Mirković

10. julij

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Romeo in Julija (pa še kaj), ponovitev
Dramska skupina KPD Bazovica

Komedija *Romeo in Julija* (pa še kaj) avtorja Vjeka Alilovića in režiserja Serda Dlačića je bila znova uprizorjena pred polno in navdušeno dvorano društva.

Igrajo: Siniša Posarić (režiser Mario Knežak), Ivana Baković (hčerka Maja), Zdenka Jelovčan (igralka Mirela), Nataša Grlica (igralka Albina), Anita Hromin (igralka Sonja), Milan Grlica (igrallec Dinko), Stojan Dragaš (Marino/Romeo), Kristina Lalić (Darija/Julija), Loredana Jurković (igralka Ivanka) in Alojz Usenik (selektor dr. Janez Butara). Šepetalka je Dragica Rizman, za tehniko skrbi Tolja Hromin, avtor

fotografij za plakat je Istog Žorž, scenografija je delo dramske skupine. Komedijo je poslovenila Jasna Zazijal - Marušić.

Predstavo si je tokrat ogledal tudi gost iz Ilirske Bistrice, novinar Primorskih novic Tomo Šajn. Prispevek o tej razgibani in duhoviti enodejanki, ki poteka v podeželskem amaterskem kulturnem društvu, je izšel 14. julija, o predstavi pa med drugim piše: "Nadobudni gledališčniki bi se radi prebili na srečanje slovenskih amaterskih skupin v Portorožu. Za nastop so si omislili nič več in nič manj kot Shakespearovo tragedijo *Romeo in Julija*, vendar jim ne gre predstava kaj prida od rok, saj radi zamujajo na vaje, slabo berejo besedilo in prenašajo na vaje vse domače zdrahe.

Prizor iz predstave. Foto: Tolja Hromin

Na eni od skušenj prinesejo režiserju predstave Mariu Knežaku (Siniša Posarić) pismo, ki pa je staro že nekaj dni, saj ga je zapiti vaški poštar nekam založil. Ko igralci vendarle prepričajo režiserja, naj ga odpre, se začne prava komedija zmešnjav. V pismu je namreč napovedan obisk selektorja festivala Janeza Butare (Alojz Usenik), ki je že na poti v njihovo društvo in bo ocenjeval predstavo, na kateri pa ni še nič narejenega. Selektor Butara pride in

potem se začne prava komedija improvizacij in situacijske komike.

Seveda se vse, kot se spodobi za takšno vese-loigro, srečno konča na pojedini v kleti Dinka (Milan Grlica), enega od akterjev predstave. Da pa se vendarle ne bi vse končalo s srečnim koncem, selektor Butara napove, da bo po ogledu podobnih predstav sporočil, če so se uvrstili na tako zaželen festival v Portorožu. (...)

Delo je režiral Serdo Dlačić, inšpicient v režskem lutkovnem gledališču, poklicni režiser, ki je na sceni v izdelavi dramske skupine Bazovica pripravil dinamično in gledljivo predstavo amaterskih gledalcev, med katerimi je tudi nekaj Hrvatov, ostali pa so naši rojaki več generacij. Na prvi ponovitvi, o kateri teče ta zapis, je bila dvorana Slovenskega doma, sedeža Bazovice, povsem napolnjena, gledalci pa so z dolgim aplavzom nekajkrat priklicali deseterico igralcev na oder.”

Marjana Mirković

13.-25. julij
Univerza na Primorskem, Koper
Halo, tukaj slovenski Mediteran!
Poletna šola

V organizaciji Univerze na Primorskem je v Kopru tudi letos potekal poletni tečaj slovenskega jezika na slovenski obali z naslovom Halo, tukaj slovenski Mediteran! 16. tečaja se je med drugimi udeležila tudi maturantka Aleksandra Medić z Reke, potomka slovenskega rodu, ki namerava šolanje nadaljevati v Ljubljani. Po vrnitvi nam je v lepi slovenščini poslala pismo, za katerega se ji zahvaljujemo in ga objavljamo v celoti:

Aleksandra Medić: Halo, tukaj slovenski Mediteran!

Dva sončna tedna v majhnem lepem mestu ob morju, šestdeset krasnih ljudi iz šestnajstih držav, ples, pesmi, izmenjava izkušenj in spoznavanje kultur ter učenje slovenščine na zelo zanimiv način. Tako bi lahko opisala 16. poletni tečaj slovenskega jezika v Kopru, za katerega sem dobila štipendijo.

Nastanitev smo imeli v Dijaškem domu in hostlu. Vsako jutro od devetih do dvanajstih smo

imeli lektorat in potem, če smo hoteli, smo lahko prišli na individualno razlago in pomoč pri domači nalogi. Lektorati, v katerih smo bili v skupinah po deset ljudi, so bili zelo koristni in zabavni, tako da sem se veliko naučila slovensko.

Razen slovenskega jezika smo učili tudi o slovenski kulturi. Vsak večer smo imeli delavnice: slovenske ljudske glasbe, slovenske folklore, slovenske literature ali pa slovenskega gledališča in filma. Vse delavnice so mi bile všeč, ampak najrajši sem imela delavnico literature, na kateri smo se spoznali z novostmi na slovenski literarni sceni in prebirali odlomke najnovejše pesniške in prozne produkcije slovenskih avtorjev. Pogovarjali smo se tudi s pesnikom, pisateljem, prevajalcem in glasbenikom Klemenom Piskom.

Udeleženci tečaja. Arhiv Aleksandre Medić.

Spoznali smo številna slovenska mesta: poleg ogleda Kopra smo imeli dve ekskurziji. Prva je bila po Gorenjski. Pot nas je vodila v Škofjo Loko, Radovljico, na Blejski grad, okoli Bohinjskega jezera. Potem smo se odpeljali na večerjo s kulturnim programom v Žirovnici.

Naš drugi izlet je bil z ladjo. Najprej smo spoznali obalna mesta Slovenije (Koper, Izola, Strunjan, Portorož, Piran) z morja. Ko smo prišli v Piran, smo si s turistično vodnico ogledali staro mestno jedro. Po vrnitvi smo na ladjii imeli ribiški piknik in potem osvežilno kopanje v morju. Po takšnih dnevih sem bila utrujena, ampak zadovoljna, zato ker sem tako bolje spoznala Slovenijo in tudi sošolce.

V prostem času sem šla na plažo ali na sprehod s sošolci in sošolkami, od katerih so mnogi

postali moji zelo dobri prijatelji. Želim si, da bi se še kdaj srečali, kljub temu da živimo na različnih krajih Evrope.

Skratka, poletni tečaji v Kopru so bili čudovita izkušnja, in komaj čakam naslednje leto!
Aleksandra Medić

14. julij

Mali salon, Reka

Tošo Dabac, Reški dnevnik

Muzej moderne in sodobne umetnosti na Reki je v Malem salonu na Korzu postavil zanimivo razstavo z naslovom Tošo Dabac - Reški dnevnik. Na ogled bo do 10. septembra, na njej pa so razstavljene fotografije Reke in okolice, ki jih je eden najznamenitejših hrvaških fotografov, cenjen tudi v svetu, posnel v desetletju po drugi svetovni vojni. Kot poudarja ravnateljica reškega Muzeja moderne in sodobne umetnosti Jerica Zihlerl, ki je z Vilmo Bartolić tudi kustosinja razstave, gre za svojevrstno nadaljevanje razstave in knjige Tošo Dabac - Istrski dnevnik, lani predstavljene v Muzeju Lapidarium v Novigradu.

Po besedah organizatorja je bila vzrok za razstavo bogata zapuščina tega kulturnega hrvaškega fotografa v njegovem zagrebškem arhivu, ko so leta 2007, ob pripravah na počastitev stoletnice njegovega rojstva, pozornost namenili tudi šestintridesetim listom, ki imajo med drugim naslove *Opis negativov Istra in podatki zanje* ter *Slike za Ljubljano in pariško razstavo*.

Tošo Dabac je namreč po nalogu jugoslovanskih oblasti spomladi leta 1946 kot fotoreporter dnevnika Borba po Kvarnerju in Istri mesec dni spremljal Medzavezniško komisijo za razmejitve med Jugoslavijo in Italijo. Množici novinarjev in fotoreporterjev se je pridružil 14. marca v Sečovljah in za mirovno konferenco v Parizu posnel več kot tisoč fotografij, ki naj bi mednarodne predstavnike pomagale prepričati o slovenski in hrvaški oziroma jugoslovanski pripadnosti teh krajev. Večina fotografij se je po Parizu verjetno znašla v Beogradu, v zagrebškem arhivu jih je le nekaj, ohranjeni in skoraj nepoznani doslej pa so fotografovi dnevniški zapisi, ki so dragocen dokument in povojne razmere v Istri izražajo enako nazorno kot njegove fotografije.

Tako kot novigrajsko tudi reško razstavo poleg dokumentacijskega gradiva spremlja še ponatis dnevniškega rokopisa, Tošo Dabac - Reški dnevnik, poseben prispevek Jerice Zihlerl na to temo pa bo jeseni objavljen tudi v zborniku, ki bo v Kopru izšel po spomladanskem srečanju z naslovom Perspektive slovensko-hrvaške obmejnosti.

Marjana Mirković

Mlekarski trg na Reki okrog leta 1950.

15. julij

Reagiranj, Novi list

Nacionalnost v črni kroniki

Na srečanjih predstavnikov raznih manjšinskih organizacij je pogosto slišati kritike zaradi medijskega poudarjanja nacionalne pripadnosti v rubrikah črne kronike, kar je opaziti v večini dnevnega časopisa.

Na to je večkrat opozoril tudi predstavnik češke narodne manjšine Primorsko-goranske županije Antun - Toni Řehák, ki je v rubriko pisem bralcev *Reagiranj* v reškem dnevniku Novi list poslal dopis in pozval novinarje k ustreznemu premisleku. Izraža nezadovoljstvo nad poudarjanjem narodne pripadnosti storilcev v rubriki črne kronike in poudarja, da medije v tej zvezi zavezuje tudi zakonodaja. Med drugim opozarja, da napisi, kot so npr. *Čeh snemal gole*

otroke, Pijani Slovenec nasukal jahto ali *Nizozemcu propeler ranil glavo*, samo poglobljajo predsodke do narodov in netijo sovražen odnos do ljudi, ki so drugačni. Poudarja, da se v vsaki črni kroniki lahko najde podobne primere denimo za *Hrvate ali Avstrijce* in da bi bilo veliko boljše navajati imena in primke ter poleg še ime države, iz katere prihajajo.

Kot je bilo pričakovati, pismo ni vplivalo na pisanje, v rubriki črne kronike pa so do konca meseca med drugim sledili naslovi *Hrvat tihotapil nakit iz obdobja pred Kristusovim rojstvom*, *Slovenec tihotapil državljane BiH in končal v zaporu*, *Junak s Srđa obtožen za posilstvo Čehinje*, *Slovenec priprt zaradi kraje jahte*, *vredne milijon evrov ...*

Marjana Mirković

18.-19. julij Izlet v Mojstrano in Avstrijo Planinska skupina KPD Bazovica

Malo ljudi na svetu se lahko pohvali, da imajo planinski vrh s svojim imenom ali priimkom. Vodja planinske skupine pa ne samo, da ima to čast, ampak se tudi lahko pohvali, da je vrh z imenom Mohar v narodnem parku Visoke Ture v Avstriji izredno lep. Pa še vzpon ni posebno težaven, kljub spoštovanja vredni višini 2604 metrov. Tako so vsaj ugotovili planinci na tem izletu.

Na pot so krenili v soboto zjutraj, zaradi izredno slabega vremena samo do Mojstrane na Gorenjskem. Tu sta jih izredno lepo pričakala Meta in Frenk Kotnik in jim omogočila nekaj prijetnih trenutkov med čakanjem, da dež preneha. Potem ko so obiskali slap Peričnik in dolino Vrat, jih je Frenk kljub dežju povedel še na Dovško Babo, 1891 metrov visoki vrh v Karavankah, z izrednim razgledom na severne triglavske doline, Triglav in preostali del Julijcev. Na planini Dovška Ročca so jim pastirji za nameček postregli ajdove žgance s kislim mlekom. Z doživetji bogat dan se je tako iztekel v lepo urejeni Koči na Gozdu na Vršiču.

Nedelja se je začela izredno zgodaj. Na pot proti dolini Mölltall in vasi Mörttschach so planinci krenili malo po šesti uri, saj je bilo treba do tja prevoziti okrog 140 kilometrov. Iz dolinske vasi je jih proti visokogorski dolini Asten

po ozki in zelo ovinkasti cesti vodil Stojan, delavec z območja nekdanje Jugoslavije, ki je na začasnem delu v planinskem domu Sadnighaus. Naključno srečanje zaradi njegove službe žal ni obrodilo kakšnega bogatejšega stika.

Vzpon na vrh so popestrili krasni razgledi na okoliške hribe, vse same tritisočake: Schareck, Sonnblick, Petzek, Hornkopf in najvišji vrh Avstrije, 3798 metrov visoki Grossglockner. Prejšnjo noč zapadli sneg jih je še dodatno pobelil. Sledilo je še fotografiranje: Bazovičani na Moharju, Mohar na Moharju, ženski del postave na Moharju in vsi skupaj na Moharju in tako naprej. Fotoaparati so se kar pregreli od stalnega fotografiranja. Sledil je še spust do kočice Glocknerblick s cerkvico Svetega Antona in vrnitev po lepi gozdni visokogorski cesti do avtomobilov. Kljub dolgi vožnji so planinci ugotovili, da se bo v te kraje treba še vrniti.

Darko Mohar

Na Moharju. Arhiv Darka Moharja

22. julij Hrvaški kulturni dom na Sušaku, Reka Hrvaška ženska alpinistična odprava na Everest

V okviru hrvaške ženske odprave, ki jo je vodil tajnik Hrvaške planinske zveze Darko Bertjak, so se štiri alpinistke konec maja povzpele na najvišji vrh sveta, Everest. Na vrh so se povzpele sestre Iris in Darija Bostijančič iz Matuljev pri Reki ter Ena Vrbek iz Zagreba kot naj-

mlajša in Milena Šijan iz Splita kot najstarejša udeleženka. Tako je Hrvaška danes edina država, iz katere se je na najvišji vrh sveta povzpelo štirikrat več žensk kot moških. Edini moški iz Hrvaške, ki je stal na Everestu, je namreč Stipe Božić.

Na predstavitvi v Hrvaškem kulturnem domu na Sušaku je sodelovalo celotno moštvo ekspedicije. Nabito polna dvorana je na filmih in fotografskih posnetkih lahko spremljala številna doživetja članic odprave, od ogromnega plazu, ki je pridrvel z gore vse do baznega tabora, v katerem so se našle štiri članice, do številnih prehodov prek Ledenega slapu in jutranjih pristopov na vrh ter uspeha spremljajočega člana odprave šerpe Lakhpa Norbu. Ta je bil v treh dneh dvakrat na vrhu, najprej z Darijo in Iris, potem pa še z Eno in Mileno, ki ju je počakal na Južnem sedlu na višini 7.920 metrov. Odpravo so obiskali tudi člani slovensko-hrvaško-bosanske odprave, ki so bili v teh krajih zaradi proslave tridesete obletnice pristopa takratne jugoslovanske odprave na Everest prek zahodnega grebena, takrat velikega dejanja, po katerem se je jugoslovanski in slovenski alpinizem dokončno uveljavil v svetu. V šali je bilo rečeno, da je bilo to srečanje v zadnjem času slovensko-hrvaški sestanek na najvišji ravni, saj je potekal na nadmorski višini več kot 5300 metrov.

Darija Bostijančič je bila prva alpinistka, ki je po ustanovitvi planinske skupine KPD Bazovica v društvu gostovala s predavanjem, ki ga je namenila vzponom v perujskih Andih. Upajmo, da jo bomo jeseni spet videli v našem društvu, tokrat s predstavitvijo največjega hrvaškega alpinističnega dosežka.

Darko Mohar

Alpinistke na odru. Foto: Darko Mohar

25. julij Piazzetta, Cres Romeo in Julija (pa še kaj) Gostovanje v Cresu

Na pobudo Serda Dlačića, režiserja naše nove komedije *Romeo in Julija (pa še kaj)* avtorja Vjeka Alilovića, smo se člani dramske skupine v zgodnjih sobotnih urah 25. julija odpeljali na gostovanje v mesto Cres. Po prijetnem krajšem potovanju z avtobusom in trajektom nas je na Cresu pričakal Serdo, ki je sicer doma s Cresa, pristni domačin. Po krajšem okrepčilu smo se z režiserjem sprehodili do Piazzette, manjšega slikovitega trga v starem središču mesta, kjer naj bi imeli predstavo na prostem. Tam smo se zmenili, kako bo potekal nastop, ter imeli nekoliko poskusnih kratkih vaj. Po sprehodu po prelepem mestecu, o zgodovini katerega nam je pripovedoval Serdev nečak Marko, smo odšli na kosilo v picerijo in zatem do razkošnega turističnega naselja in hotela Kimen, kjer smo bili prosti do večera. V mediteranskem okolju borovih gozdov, modrega čistega morja, urejenih plaž in vročega zraka smo se pomerjali med turiste ter se kopali in zabavali.

Jaz sem imela zmenek in srečanje z najboljšo šolsko prijateljico moje pokojne sestre Meri, Marijo, ki živi z družino na Cresu. Obujali sva spomine na mojo edino sestro in bilo mi je nepozabno milo pri duši.

Zatem smo vsi odšli na obilno večerjo v imenitno restavracijo Nono Frane v samem središču mesteca. Tam se nam je pridružila še naša Kristina-Julija in odpravili smo se na priprave za predstavo: postavljanje kulis na improviziranem odru, šminkanje itd. Kmalu je napočil čas - 21.30 - za nastop. Zbralo se je veliko občinstva, trg je bil nabito poln, nekateri, predvsem otroci, so sedeli še po tleh.

Predstava, tretja po vrsti, je bila zelo dobra, občinstvo se je iskreno smejalo, prislužili smo si velik aplavz in sledile so tudi čestitke. Lepo je bilo nastopati na odprtem, na creski Piazzetti. Mediteransko ozračje nas je prevzelo in spodbudilo dodatno željo po dobrem vtisu. Mnogokrat se spominimo na našo Jasno, ki je tako doživeto in duhovito prevedla tekst *Romeo in Julija (pa še kaj)*. Tudi zahvaljujoč njej

se gledalci tako navdušijo nad našo predstavo. Upajmo, da se nam bo Jasna, ki je imela tudi svojo vlogo v tej komediji, spet kmalu znova pridružila. Hitro hitro okrevanje ti želimo, draga Jasna!

Končalo se je naše prvo gostovanje z novo komedijo. Odpravili smo se domov, polni lepih vtisov ...

Zdenka Jelovčan

Priprave na predstavo. Foto: Tolja Hromin

DOGODKI AVGUST

8. avgust

Kamp Bučanje, Nerezine
Romeo in Julija (pa še kaj)

Naše naslednje poletno gostovanje Romea in Julije je uprizorjeno v turističnem naselju Bučanje v Nerezinah na Malem Lošinju, v organizaciji ge. Sonje Golem iz Počitniške skupnosti Krško. Tokrat sta se naši dramski ekipi pridružila še dva naša člana, tonski oblikovalec Ivan Harej in Danilo Troha. Igrati v velikem odprtem prostoru pred nekaj sto ljudmi zahteva dodatne priprave in močno ozvočenje. Dan je bil, jasno, sončen in vroč. Odhod spet v

zgodnjih urah, da pridemo pravočasno na otok in da bi imeli dovolj prostega časa za kopanje v čistem morju ob gozdnatem okolju Bučanja.

Podobne aktivnosti kot na Cresu: pregled odra, postavljanje kulis in potrebnih rekvizitov, obilno in okusno kosilo, kopanje in spet priprave za nastop ob 21. uri. Zbralo se je več kot tristo ljudi. Pozorno so spremljali potek predstave. Tudi otroci. Vmes in po predstavi aplavzi, aplavzi. Gledalci so se smejali. Mnogi so nam čestitali, spraševali za morebitno gostovanje pri njih, pa tudi tekst jih je zanimal. Da še drugi zaigrajo to komedijo. Med drugim tudi zaradi imenitnega prevoda naše Jasne Zazijal - Marušić.

Po dobro odigrani predstavi smo odšli na večerjo skupaj z organizatorko gospo Sonjo. Zelo je bila zadovoljna in nas je še za v prihodnje povabila na gostovanja.

Končalo se je drugo naše uspešno gostovanje. Vrnitev domov je bila malo naporna, ker smo morali čakati trajekt ob 4. uri zjutraj. Smo pa zato po želji imeli nepozabno toplo nočno kopanje na plaži v Bučanju! Čeprav smo bili utrujeni, smo se zadovoljni okoli 6. ure zjutraj vrnili domov.

Zdenka Jelovčan

Še ena uspešna predstava. Foto: Tolja Hromin

25. avgust

Stari grad, Celje
Veronikina nagrada in Zlatnik poezije

Na pesniškem večeru Nekoga moraš imeti rad na Starem gradu v Celju je letošnjo Veronikino nagrado za najboljšo pesniško zbirko leta v Sloveniji prejel Jože Snoj, Zlatnik poezije pa je pripadel pesniku Ivanu Minattiju.

Jože Snoj je nagrajen za zbirko Kažipoti brez-potij, v obrazložitvi pa je med drugim rečeno, *da se je v pesniški zbirki zgostilo vse dozdajšnje ustvarjanje tega avtorja, in to z mojstrsko mero ter poetično močjo*. Na pesniškem večeru na celjskem gradu so se poleg nominirancev - **Kristine Hočevar** (Repki), **Petra Kolška** (Opuščanje vrta), **Lucije Stupica** (Otok, mesto in drugi) in **Petra Semoliča** (Rimska cesta) - z branjem pesmi predstavili še Cvetka Bevc, Miriam Drev, Ivan Dobnik in Ivan Minatti.

Za Veronikino nagrado, ki jo je trinajstič podelila mestna občina Celje v sodelovanju s partnerji, z družbo Riko in Javno agencijo za knjigo RS, je žirija izbirala lavreata med več kot 300 pesniškimi zbirkami, ki so v Sloveniji izšle od junija 2008 do konca maja 2009. Veronikino nagrado so do zdaj prejeli Iztok Osojnik, Aleš Šteger, Josip Osti, Ciril Zlobec in Marjan Stroj, Milan Jesih, Erika Vouk, Ivo Svetina, Ervin Fritz, Tone Pavček in Taja Kramberger ter Milan Dekleva, ki jo je prejel dvakrat.

Jože Snoj. Foto: www.rtvsllo.si

Fit media kot pobudnik in organizator Veronikine nagrade se je leta 2005 odločila za posebno pesniško priznanje, zlatnik poezije, ki pomeni priznanje pesniku za njegov življenjski opus, za ustvarjalni prispevek k slovenski kulturi in poznavanju drugih literatur ter požlahtnjenju slovenskega jezika. Do zdaj so to priznanje prejeli Ciril Zlobec, Tone Pavček, Kajetan Kovič in Miroslav Košuta, letošnji prejemnik je Ivan Minatti. *Njegova zbirka z naslovom Neko-ga moraš imeti rad iz leta 1963 predstavlja nov vrh intimistične poetike pesnika, ki je znal lju-bezen, naravo in smrt vselej rahločutno preliti v doživeto poezijo*. Pesnik, prevajalec in urednik Ivan Minatti se je rodil 22. marca 1924 v

Slovenskih Konjicah. Kot dvajsetletni mladenič je odšel v partizane, pisati pa je začel že kot dijak. Izdal je več pesniških zbirk, objavljajl je tudi prevode iz jugoslovanskih in drugih književnosti, za kar je bil večkrat nagrajen.

Več: www.veronikini-veceri.si, www.rtvsllo.si
Marjana Mirković

28.-30. avgust
Izlet na Planino pri Jezeru
Planinska skupina KPD Bazovica

Za tradicionalni večednevni izlet ob koncu avgusta so planinci izbrali Planino pri Jezeru nad Bohinjem. Hiter pristop, številne označene in neoznačene poti, lepa pokrajina, planine, na katerih se še pase - več kot dovolj razlogov za tako odločitev. Vremenska napoved ni obetala lepega vremena. Kljub temu se je del planincev odpravil na pot že v petek, preostali so prispeli v soboto zgodaj zjutraj. Že ob devetih je začelo deževati, kar ni preprečilo Metki, Mirjani in Dionisu, da krenejo proti Triglavskemu jezeru, pa tudi ne, da osvojijo 2071 metrov visoki vrh Male Tičarice. Manj pogumni so počakali, da dež poneha, in se potem razdelili v tri skupine. Dva člana sta tudi krenila proti Triglavskemu jezeru, trije so se povzpeli na 1761 metrov visoki Pršivec. Žal se je najlepša razgledna točka v Julijskih Alpah ovila v meglo, tako da od enkratnih razgledov proti Bohinjskemu jezeru in Triglavu ni bilo nič. Tretja skupina se je odpravila proti planini v Lazu, kjer so »osvojili« hlebec sira in nekaj skodelic kislega mleka. Popoldne je spet začelo deževati, tako da so se vsi precej hitro zbrali v koči, zadovoljni s svojimi dosežki. V kočjo je prispela tudi skupina planincev iz PD Integral iz Ljubljane. Deževno pozno popoldne in večer sta bila nato kar živahna. Harmonika, pesem in ples so kar trajali, nobene utrujenosti ni bilo. V nedeljo zjutraj se je hitro zjasnilo. Ena skupina je odšla do planine Dedno polje, druga se je podala na Lazovski preval, da bi osvojili Debeli vrh ali Ograde. Žal za vzpon na enega od vrhov ni bilo dovolj časa, tako da je drugi skupini ostalo zadovoljstvo zaradi lepega razgleda proti Triglavu in ležanja v travi med številnimi planikami.

V zgodnjih popoldanskih urah je bilo treba kreniti proti planini Blato, kjer so čakali avtomobili, in proti domu. Seveda brez blejskih kremnih rezin tudi tokrat ni šlo.

Darko Mohar

Planina Laz. Foto: Darko Mohar

30. avgust Ičići Liburnia film festival

Letošnji festival hrvaškega dokumentarnega filma Liburnia film festival se je končal s programom zunaj konkurence in razglasitvijo zmagovalca. Grand prix 7. LFF je prejel Boris Polak za film *Splitski akvarel*. Žirija je izbirala med osemnajstimi prikazanimi dokumentarci, njen član pa je bil - poleg filmskega kritika Dragana Rubeše in lanske nagrajenke občinstva Irene Škorić - tudi Karpo Godina, eden izmed, kot ga je napovedal reški Novi list, *najkontroverznejših jugoslovanskih filmarjev*. Karpo Godina je predavatelj na ljubljanski akademiji za gledališče, radio, film in televizijo, in kot je dejal v krajšem intervjuju, se bo po pedagoški upokojitvi prihodnje leto vrnil v filmske vode. Med njegovimi znanimi celovečernimi filmi, ki jih je režiral, so *Splav Meduze* (1980), *Rdeči boogie ali Kaj ti je deklica* (1982) in *Umetni raj* (1990), sicer pa je Karpo Godina znan tudi kot montažer in scenarist. V zadnjih letih je pogosto v Opatiji, kjer je podedoval hišo in, kot pravi, postaja sčasoma tudi Opatijčan. Njegova mati je doma iz Kozine, oče iz Skopja, kjer se je tudi rodil, a kmalu po njegovem rojstvu se je družina preselila v Maribor. Za Novi list je med drugim še dejal, da so režiserji v nekdanji Jugoslaviji od države prejeli dotacije in snemali filme, ki so jo kritizirali, a jih je ta potrebovala za ustvarjanje svojega demokratičnega videza v tujini, kjer so ti filmi na festivalih sicer pobirali nagrade, doma pa so končali v bunkerjih. Več: sl.wikipedia.org, www.novolist.hr
Marjana Mirković

NAPOVED SEPTEMBER

4. september, 19.00

Galerija Raj, Reka
Alen Kregar, *Ribičija*

V galeriji Karla Dragana Došena se bo s samostojno razstavo z naslovom *Ribičija* predstavil Alen Kregar. Umetniške fotografije velikega formata, posnete na temo in s simboliko morja, ribištva in plovbe, bodo na ogled do 27. septembra.

28. septembra ob 18.30 pa bo v galeriji prikazan film z naslovom *bližeNje*. V njem nastopa reška plesalka Marta Rak in igralec Alen Liverić, avtor, lastnik galerije in umetniški fotograf Karlo Dragan Došen, pa je film posvetil svoji nedavno preminuli materi Emiliji.

Marjana Mirković

8. september, 18.30

Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Dopolnilni pouk slovenščine

Kot je napovedala učiteljica Mojca Podobnikar, se bo s šolskim letom začel tudi dopolnilni pouk slovenščine in slovenske kulture. V društvu Slovenski dom KPD Bazovica bo potekal že sedemnajsto leto zapored in za zdaj v enakem terminu kot lani, torej ob torkih od 18. do 21.00 ure. Prva ura bo namenjena dogovoru in posredovanju osnovnih navodil.

Pouk v Slovenskem domu KPD Bazovica v š.l. 2008/09. Foto: Milan Grlica

V prvi polovici septembra se bo pouk predvidoma začel tudi drugod - v Pulju, Buzetu, Čabru in Lovranu - in v organizaciji tamkajšnjih društev.

Pouk slovenščine se bo v tem šolskem letu nadaljeval tudi na OŠ Pečine, predvidoma v novi obliki, kot pouk jezika narodne manjšine, v skladu z zakonodajo in po modelu C, enako kot je bil spomladi organiziran v OŠ Štrigova, kjer ga bodo nadaljevali tudi letos.

Marjana Mirković

8. september, 20.00
Cerkev Marijinega vnebovzetja, Reka
Festival komorne glasbe
Tilen Freyer Majaron in Gregor Klančič

Drugi in tretji večer IV. festivala komorne glasbe na Reki v organizaciji agencije Haller in v cerkvi Marijinega vnebovzetja bosta nastopa glasbenikov iz Slovenije.

8. septembra se bosta ločeno in skupaj predstavila Tilen Freyer Majaron na rogu in Gregor Klančič na orglah. Na programu bodo dela skladateljev, kot so Benjamin Britten, Dietrich Buxtehude, Arcangelo Corelli, Giovanni B. Bononcini, Joseph Haydn, Felix Mendelssohn, Camille Saint-Saens, Richard Strauss, Maurice Ravel, Jean-Michel Damase in Petr Eben.

Hornist **Tilen Freyer Majaron** (1972) se je po diplomski na akademiji za glasbo v Ljubljani izpopolnjeval na mojstrskih tečajih v domovini in tujini (njegov učitelj so bili Peter Damm, Ifor James, Guido Corti in Herman Jeurissen). Kot hornist, večinoma prvi, je deloval v številnih orkestrih (Orkester slovenske policije, Orkester slovenske vojske, orkester Opere SNG v Ljubljani), kot svobodni umetnik pa nastopa tudi v drugih simfoničnih orkestrih (Symfonika, Vrhnika) in pihalnih skupinah. Redno se predstavlja na solističnih koncertih in v raznih komornih skupinah doma in v sosednjih državah (Hrvaška, Avstrija, Italija).

Gregor Klančič (1971) je diplomiral na akademiji za glasbo (glasbena pedagogika in cerkvena glasba), med letoma 1999 in 2004 je vodil Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec in dosegel številne uspehe. Na Orglarski šoli v

Ljubljani poučuje harmonijo in oblikoslovje, v ljubljanski stolnici je organist. Nastopa z različnimi solisti in številnimi sestavi, kot so Slovenski komorni zbor, zbor in orkester Consortium musicum ter zbor Glasbene matice. Je član Slovenskega komornega zbora, leta 2004 je postal asistent zborovodje, za seboj ima več samostojnih koncertov. Več: www.rijeka.hr, www.figaro.si, www.sigic.si, www.novolist.hr
Marjana Mirković

16. september, 20.00
Miro Božič in Polona Gantar

Teden dni pozneje se bosta na festivalu predstavila Miro Božič na orglicah in Polona Gantar na orglah. Na programu bodo dela naslednjih skladateljev: Primož Ramovš, Peter Planyavsky, Blaž Pucihar, Georg Friedrich Händel, Miro Božič, Eugene Gigout, Johann Sebastian Bach, Mato Lašćan in tradicionalna duhovna *Sometimes I Feel Like a Motherless Child*.

Kot nam je v imenu soorganizatorja prijazno napovedala Nataša Kelhar iz Ljubljane, ki je posredovala tudi podatke o nastopajočih, za kar se ji iskreno zahvaljujemo, njun program obsega skladbe iz različnih glasbenih obdobij, od baroka do novejših kompozicij, in je namenjen tako zahtevnim poslušalcem kot tudi širšemu občinstvu. Najbolj prepoznavna lastnost tega glasbenega dueta je nevsakdanja glasbena harmonija dveh popolnoma različnih, a vendarle sorodnih instrumentov; saj velike mogočne orgle pomenijo silovit kontrast majhnim, malce zapostavljenim orglicam, ki so še vedno najbolj znane kot ljudsko glasbilo, vendar kljub temu enakovredno stopajo ob bok drugim instrumentom, jih zlahka nadomestijo, gradijo z orglami drugačen, popolnoma nov zvok ter brez težav omogočajo izvirno povezovanje različnih glasbenih partov.

Miro Božič, po poklicu arhitekt, je znan tudi po svoji glasbeni ustvarjalnosti. Idrjčan, virtuozi na ustni harmoniki, je strastni raziskovalec na širokem področju glasbenega sporočila in skuša že znani glasbeni zgodbi pričarati novo obliko in drugače nagovoriti poslušalca, ali pa se svojevrstno igrivo poigrati z resnobnostjo glasbene klasike in ji nadeti svež, gibek, svobodnejši izraz. Tako prisluškuje zvenu, na prvo uho nenavadnim instrumentalnim kombinaci-

jam, kot so na primer monumentalnost zvoka orgel in drobna lahкотnost ustne harmonike, ali pa uživa v harmoniji najrazličnejših inštrumentalnih sestavov. Novejši CD plošči: Porgy and Bess (svež glasbeni pogled na znamenitega Gershwin) in Harfa drobnega dežja (glasbeni slavošpev orgel, orglic in recitatorja).

Polona Gantar je diplomirala na akademiji za glasbo v Ljubljani (glasbena pedagogika), sočasno študirala orgle na Koroškem deželnem konzervatoriju v Celovcu in z odliko diplomirala pri prof. Klausu Kuchlingu, leta 2003 pa končala magistrski študij orgel na univerzi za glasbo in uprizarjajočo umetnost na Dunaju (njen mentor je bil prof. Peter Planyavsky). Že med študijem se je izpopolnjevala na številnih mojstrskih tečajih za orgle in improvizacijo v Švici, Avstriji in na Nizozemskem.

Solistično nastopa doma in v tujini, sodeluje z najuglednejšimi pevskimi zbori Slovenije (Kormorni zbor Ave, Mladinski in otroški zbor RTV Slovenija, Ljubljanski madrigalisti) in v komornih sestavih z različnimi inštrumenti (orglice, saksofon, flauta ...). Je organistka v frančiškanski cerkvi Marijinega oznanjenja v Ljubljani.

Marjana Mirković

Miro Božič. Arhiv Nataše Kelhar.

17. september, 20.00
MMSU, Reka,
Video zbirka UGM

V sodelovanju z Umetnostno galerijo Maribor (UGM) bo v reškem Muzeju moderne in sodobne umetnosti odprta razstava iz slovenske videozbirke. Kustosinja razstave je Simona Vidmar, predstavili pa se bodo umetniki: Zemira Alajbegović Pečovnik & Neven Korda; Vuk Cošić; Nuša Dragan & Srečo Dragan; Marina Gržinić & Aina Šmid; Jasna Hribernik; Damjan

Kracina & Vladimir Leben; Ema Kugler; Janez Janša; Matej Modrinjak; Nataša Prosenc; Franc Purg; son:DA; Igor Štromajer; Apolonija Šušteršič; Miha Vipotnik.

UGM je edina slovenska institucija s samostojno zbirko slovenske videoumetnosti in zato od leta 1999 zbira, varuje, ohranja, raziskuje in predstavlja dela najpomembnejših slovenskih videastov od začetkov videoumetnosti v Sloveniji v šestdesetih letih 20. stoletja do danes. Zbirka v nastajanju je bila ustanovljena za osnivanje referenčnega centra za to umetnost ter možnosti njene stalne prezentacije v Sloveniji ter promocije doma in na tujem. Obsega dela pionirjev slovenske videoumetnosti v šestdesetih in sedemdesetih letih 20. st. (Nuša in Srečo Dragan, Miha Vipotnik), najpomembnejše ustvarjalce iz osemdesetih in devetdesetih let, obdobja uveljavitve medija kot samostojnega in enakovrednega nosilca umetniškega ustvarjanja (Marina Gržinić in Aina Šmid, Marko Kovačič, Andrej Lupinc, Nataša Prosenc, Zemira Alajbegović Pečovnik in Neven Korda, Andrej Zdravič, Jasna Hribernik, Franc Purg, Ema Kugler) ter sodobno produkcijo zadnjih desetih let, ko medij prestane preizkuse številnih novih uporab in prilagoditev oz. se uporablja kot eden izmed nosilcev znotraj kompleksnega življenja sodobnih umetniških del (Vuk Cošić, Igor Štromajer, Davide Grassi/Janez Janša, Apolonija Šušteršič, son:DA, Damjan Kracina in Vladimir Leben, Žiga Kariž idr.). Več: www.mmsu.hr, www.ugm.si

Marjana Mirković

Marko Kovačič, *Kotiček mladega komunista*.

Foto: Marjana Mirković

18. september, 19.00
Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
Vjeko Alilović, Romeo in Julija (pa še kaj)
Režija Serdo Dlačić

Komedija *Romeo in Julija* (pa še kaj) avtorja Vjeka Alilovića in v režiji Serda Dlačića v izvedbi dramske skupine KPD Bazovica bo doživela svojo četrto ponovitev. Vabljeni vsi, ki si predstave še niste ogledali.

Igrajo: Siniša Posarić (režiser Mario Knežak), Ivana Baković (hčerka Maja), Zdenka Jelovčan (igralka Mirela), Nataša Grlica (igralka Albina), Anita Hromin (igralka Sonja), Milan Grlica (igrallec Dinko), Stojan Dragaš (Marino/Romeo), Kristina Lalić (Darija/Julija), Loredana Jurković (igralka Ivanka) in Alojz Usenik (selektor dr. Janez Butara). Šepetalka je Dragica Rizman, za tehniko skrbi Tolja Hromin, avtor fotografij za plakat je Istog Žorž, scenografija pa je delo vseh. Komedijo je prevedla Jasna Zazijal - Marušić.

Romeo in Julija (pa še kaj). Arhiv dramske skupine.

18.-20. september
Etno smotra, Reka

13. prireditev Dnevi narodnih manjšin bo tudi letos predstavila več dogodkov, ki se bodo zvrstili na različnih lokacijah v mestu, na njih pa bodo del svoje kulturne dediščine in sedanje dejavnosti predstavile organizacije šestnajstih narodnih manjšin na Reki.

Organizator programa je Mesto Reka (MR) v sodelovanju s Hrvaško glasbeno unijo, pokrovitelja manifestacije pa MR in Ministrstvo za kulturo RH. Predstojnica Urada MR Ksenija Linić je na tiskovni konferenci med drugim poudarila, da 13 % reškega prebivalstva izhaja iz narodnih manjšin, in prav to je narekovalo organizacijo takšne tradicionalne manifestacije, kot je *Etno smotra*. Po njenih besedah je Reka pri vrhu evropskih mest glede večnarodnostnega sožitja in spoštovanja večkulturnosti.

Etno smotra bo napovedala javna tribuna v hotelu Bonavia, na kateri bodo pravniki, sociologi in filozofi z reške univerze razpravljali o uresničevanju pravic narodnih manjšin v RH, poudarek pa bo na pravicah manjšin v državah nekdanje Jugoslavije. Moderator bo dr. Miomir Matulović s pravne fakultete. V novem Českem domu T. G. Masaryk bo odprta likovna razstava ustvarjalcev iz društev in organizacij narodnih manjšin na Reki, predstavili se bodo: Muris Čorbić in Subhija Selešković - Medanović (Svet bošnjaške narodne manjšine Reke), Vladimir Provci in Milica Spinčić (KD Rusinov in Ukrajincev Rušnjak), Dajana Đurić (Poljsko KD F. Chopin), Georgette Ponte (Teater Romov Chaplin), Enver Rečica Albanese (Skupnost Albancev PGŽ), Miljenko Braut in Timea Belašić (Demokratska skupnost Madžarov PGŽ) ter Toše Dabac, Željko Delač in Josip Pavlaković (Narodna skupnost Črnogorcev). Po razstavi bo festival manjšinske poezije za otroke, ki ga pripravljata Mesto Reka in SKD Prosvjeta, o njem pa je spregovorila Ljerka Radojčić, glavna urednica časopisa *Bijela pčela*. Na festivalu bodo sodelovali književniki in pesniki, med njimi tudi Giacomo Scotti, Melanija Rimar, Tatjana Cvejin, Slobodan Stanišić in Vukoman Radosavljević, z recitacijami Odissea Grilla ter Jirija Havela in Miloša Kratochvila pa se ga bodo udeležili tudi učenci albanskega in češkega jezika z Reke.

19. septembra bo slovesno uradno odprtje Češkega doma T. G. Masaryka, kar je napovedala dolgoletna predsednica Češke besede Fanika Husak, ki je poudarila, da je dom, ki ga bo društvo dobilo po 15 letih delovanja, zgrajen z veliko finančno pomočjo Mesta Reka, Primorsko-goranske županije ter vlade Republike Hrvaške in Češke. Ob tej priložnosti bodo nastopile folklorne skupine Zvir Jelenje, Hlubina (Ostrava, Češka), PZ Češke besede Sisak in PZ Marinići,

Pihalna glasba Česke besede Končanica in folklorne skupine Česke besede z Reke.

Zadnji dan Etno smotre v nedeljo bo ob 19.00 zaznamoval nastop petnajstih izvajalcev triinajstih manjšinskih društev: štirje orkestri, tri vokalne skupine in osem folklornih: Hlubi-na Ostrava, Teater Romov Chaplin, pevska in folklorna skupina Slovenka, FS Skupnosti Italijanov (Bale), vokalna skupina KPD Rusinov in Ukrajincev *Kaljina* (Reka), KUD *Shkendija*, KD Rusinov in Ukrajincev Rušnjak (Reka), KUD *Petefi Šandor* (Kupusina (Vojvodina), FS Slovenskega doma KPD *Bazovica*, Alen Polić ter pevska in FS makedonskega KD *Ilinden* (Reka), FS in narodni orkester srbskega KD *Prosvjeta* (Reka), MePZ *Sevdalije* Bošnjaške nacionalne skupnosti PGŽ in *Pehlin Kings*.

Med Etno smotro bo v prostorih *Matice slovačke* na reškem korzu (Korzo 35/1) odprta razstava predmetov iz žice in tradicionalne slovaške obrti - izdelkov iz žice. Več: www.rijekah.hr, Rijeka info
Marjana Mirković

Etno smotra, program.

27. september
UP FHS, Koper
Priče in pričevanja preteklosti

Priče in pričevanja preteklosti, zgodovinske postopki: rekonstrukcija preteklosti, je naslov znanstvenega sestanka, ki ga organizirata Fakulteta za humanistične študije Univerze na Primorskem Koper in Znanstvenoraziskovalno središče Koper.

Kot napoveduje program, se bodo dogodila med drugimi udeležili tudi predstavniki iz Hrvaške: Ivan Majnarić (Leksikografski zavod Mi-

roslav Krleža, Zagreb) bo predstavil Pojmovanje preteklosti pri hrvaškem plemstvu druge polovice 14. stoletja - Konstrukcija ali tradicija? Iva Kurelac (Hrvaška akademija znanosti in umetnosti, Zagreb) ima prispevek z naslovom Dinko Zavorović in njegova "Dalmatinska zgodovina": Pričevanje ali konstrukcija; Corinna Gerbaz Giuliano (Univerza na Reki) pa je izbrala temo z naslovom Literarna pričevanja: vprašanje eksodusa v pripovedništvu Marise Madieri in Nelide Milani. Več: www.up-fhs.si
Marjana Mirković

IZ DRUGH DRUŠTEV IN SVETOV

12. septembra
Cres 2009
Druženje Slovencev iz Istre

Člani slovenskih društev iz Istre, ki se edini na Hrvaškem lahko pohvalijo z rednimi druženji in stalnimi kulturnimi izmenjavami, za septembrsko soboto načrtujejo izlet na Cres. Udeležbo so na pobudo puljske Istre potrdili v Društvu Slovencev v Labinu, SKD Oljka Poreč in SKD Lipa v Buzetu.

Vabilo so rojaki v Istri prejeli konec avgusta v mesečnem napovedniku, ki pravočasno in redno prihaja na naslove članov vseh društev.
Marjana Mirković

NOVO NA KNJIŽNIH POLICAH

Nejc Zaplotnik, *Put (Pot)*

Ob 30. obletnici prvega slovenskega vzpona na Mount Everest (13. maj 1979) je kulturno delo slovenske planinske literature Pot Nejca Zaplotnika, izšlo v obogateni obliki in v večjem formatu, s fotografijami in dodatnim gradivom ter komentarji. Gre za delo avtorja, ki je po besedah Vikija Grošlja svoje življenje resnično živel tako iskreno, kot ga je opisal v tej knjigi, in temu *mojstrskemu tekstu ni kaj dodati niti odvzeti*.

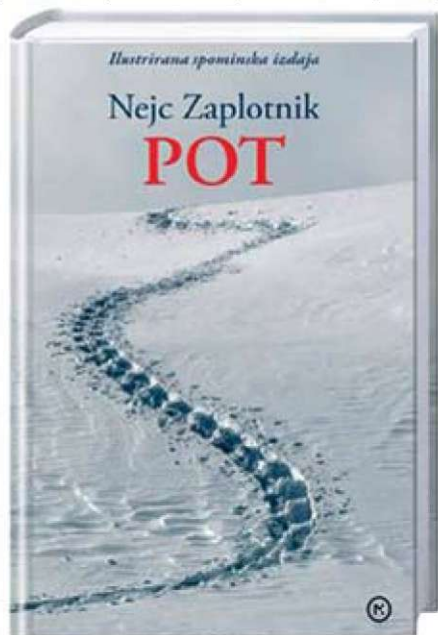
Po skoraj 28 letih izida te knjige v Sloveniji, kjer je tiskana v več kot 30.000 izvodih in je za generacije alpinistov in planincev obvezno

branje, je v letu 2009, ko so se tudi štiri hrvaške alpinistke povzpelle na streho sveta, ta kulturna knjiga alpinistične literature izšla tudi v hrvaščini pod naslovom **Put**. Predgovor hrvaški izdaji v prevodu Božice Papeš - Mokos je napisal slaven alpinist Stipe Božić in poudaril, da je po tej knjigi o alpinizmu težko napisati kaj boljšega. Knjiga obsega 212 strani s fotografijami, ki spremljajo avtorjevo življenjsko pot, od otroških dni do prezgodnje smrti in groba pod goro Manaslu. Cena je 90 kn, naročiti pa jo je mogoče na spletni strani založnika Libricon na naslovu: www.libricon.hr.

Na tej strani se lahko naročajo vse izdaje založbe Sidarta iz Ljubljane, in to po enaki ceni kot v Sloveniji. Kot je znano, je Sidarta založba, specializirana za publikacije, namenjene alpinistom, planincem, kolesarjem, izletnikom in vsem, ki aktivno preživljajo svoj prosti čas v naravi. Med avtorji Sidartinih vodičev so znani slovenski alpinisti in planinci, kot so Tine Mihelič, Peter Podgornik in Andrej Stritar.

Jernej Nejc Zaplotnik (1952-1983)

Znani slovenski alpinist Nejc Zaplotnik se je ponesrečil pod ledenim plazom, ki se je nanj

Pot. Foto: www.gore-ljudje.net

zrušil z južne stene Manasluja v Himalaji. Odrasel je v Kranju, kjer je bil po šolanju v Ljubljani zaposlen kot učitelj športne vzgoje na OŠ Staneta Žagarja. Alpinizmu se je posvečal od leta 1969 in se mu je povsem podredil ter bil med najuspešnejšimi v svoji generaciji. Opravil je več kot 350 vzponov vseh težavnostnih stopenj po Evropi, Afriki in Severni Ameriki. Kot piše na spletni strani Wikipedie, je bil med redkimi na svetu, ki so se povzpeli na tri osemtisočake: Makalu (1975), Gašerbrum (1977) in Everest (1979), vse po novih prvenstvenih smereh. Uveljavil se je tudi kot organizator, mentor mladim, član Gorske reševalne službe in inštruktor na tečaju za gorske vodnike v Nepal. Od leta 1972 je pisal plezalske potopise v Planinski Vestnik, kritične misli v Alpinistične razglede, nekaj člankov je objavil tudi drugod. Vrh njegovega pisanja je razmišljujoča izpovedna knjiga **Pot**. Več: sl.wikipedia.org, www.gorila.hr, www.mvinfo.hr, www.novlist.hr Marjana Mirković

Goran Vojnović, Čefuri raus! (Čefurji raus!)

Knjižni prvenec Čefurji raus! mladega avtorja, režiserja Gorana Vojnovića (1980), ki ga je sprva napisal kot scenarij, je lani izšel v Študentski založbi v zbirki Beletrina. Zanj je avtor prejel nagrado Prešernovega sklada, junija letos pa tudi nagrado Kresnik za najboljši roman leta 2008. Večkrat ponatisnjeni roman je močno odjeknil v javnosti in je od izida na seznamu najbolj prodajanih knjig v Sloveniji. Letos je v hrvaškem prevodu Anite Peti - Stanić in Jagne Pogačnik izšel tudi na Hrvaškem, v založbi hiš Europapress holding in Novi Liber.

Gre za zgodbo o mladem Marku Đorđiću, prebivalcu ljubljanskega naselja Fužine in nadarjenem košarkarju, ki preneha trenirati tudi zaradi težav, katerih vzrok je njegov "čefurski" izvor. Posveti se posedanju pred blokom, ki je fužinski nacionalni šport. Najbrž je tako v vsakem naselju, ampak na Fužinama je ta panoga razvita do maksimuma. Pride v spor z očetom, zato ga ta pošlje na prevzgojo v Bosno, Marko pa iz tega, da je bil čefur v Sloveniji, preide na to, da je Janez v Bosni: *Kdo bo zdržal v tej Bosni? Ni Bosna za nas čefurje. Biti čefur v Sloveniji, to sem vsaj navajen, biti Janez v Bosni pa je cela nova jeba.*

Kot je znano, pojem čefurja označuje priseljence iz držav nekdanje Jugoslavije in njihove potomce, večinoma ljudi z nizko izobrazbo, ki opravljajo težaška fizična dela in so slabo asimilirani, kar se izraža tudi v govoru. Marko je že druga generacija v Sloveniji, a njegovim staršem iz Bosne nikdar ni zares uspelo ujeti slovenskega načina življenja, okolju pa ne sprejeti njunega.

Knjiga *Čefurji raus!* je napisana v jeziku - svojevrstni mešanici slovenščine in pouličnega slenga z domovanjem (tudi) na Fužinah, t. i. čefurščini. Prav jezik je zaslužen za uspešen posnetek fužinskega vsakdana, polnega zgodb socialnega dna, ki se vtisnejo v srce.

Kot je v spremni besedi v slovenski izdaji knjige zapisal Urban Zorko, *Vojnovićev roman v enciklopedični maniri ustvarja pejsaž urbane okolja, kjer iz natlačenih stanovanj dehti sarma in ritem diktirajo narodnjaki. Mešanica nogometnih prenosov in južnjaške govorice je del obvezne atmosfere. Ljubljanske Fužine se razodevajo čez barvito čefurščino, v kateri sledimo Markovemu odraščanju in njegovemu spopadanju z identiteto, starši, stereotipi okolja ... Iz grenkosladkega humora Markove pripovedi vznika usoda prebivalca Fužin, spletena iz kompleksne mreže vzrokov in posledic, v kateri avtor neusmiljeno deli odgovornost med vse akterje. ... Roman *Čefurji raus* nas potegne v elegantno pripoved, ki v slovenskem*

literarnem prostoru najkompleksneje doslej obravnava tematiko priseljencev.

Hrvaški izid knjige je 19. julija v svoji kolumni v Novem listu obširno pospremil tudi publicist Zdravko Zima.

Marjana Mirković

2. zvezek Vodnika po urbarjih Arhiva RS

Arhiv Republike Slovenije je izdal 2. zvezek Vodnika po urbarjih Arhiva RS pod avtorstvom Danijeje Juričić Čargo in Lilijane Žnidaršič Golec (1. zvezek je izšel leta 2005).

Publikacija je posvečena urbarjem in urbarialnim izvlečkom v upravnih in rodbinskih fondih ter v tistem delu fonda Terezijanski kataster za Kranjsko, ki se nanaša na Postojnsko kresijo. Popisano gradivo je nastalo v obdobju med drugo polovico tridesetih let 15. do sredine 19. stoletja, večji del v 18. stoletju. V zemljepisnem pogledu so najštevilnejši urbarji in izvlečki za posest z upravnim središčem v nekdanji deželi Kranjski s t. i. priključenimi gospodstvi. Med sedeži pravnih oseb zunaj meja RS najdemo kraje, kot so Gorica, Gradišče ob Soči, Trst, Devin, Reka in Trsat ter Pazin in Lugalav v Istri. Več: www.arhiv.si
Marjana Mirković

Viktor Snoj, Mali pesniški kroki
Nova pesniška zbirka

Slikar, restavrador, pesnik in publicist Viktor Snoj, čigar pesniško zbirko *Lebdenje v slovenščini, italijanščini in hrvaščini* smo imeli 10. decembra lani priložnost spoznati tudi v Slovenskem domu na Reki (Kažipot, december 2008, številka 44), pripravlja za tisk svojo novo zbirko, ki jo je naslovil *Mali pesniški kroki*. Predvidoma jo bo predstavil tudi v Slovenskem domu KPD Bazovica.

Za objavo nam je prijazno odstopil eno svojih pesmi:

globina prostora

vozim se
gleдам naprej
vse hitreje
vidim stebre
oni me gledajo

vozim se
gledam nazaj
vse hitreje
vseeno vem
kje sem

gledam naokrog
dobivam krila
stebri me hrabre
prostor je čist
prostor je lep

tu bivam
sem povsod
in nikjer
tako globim
svoj pogled

Viktor Snoj. Družinski arhiv

AKTUALNO

Tudi manjšinskim organizacijam manj sredstev

Novi rebalans hrvaškega proračuna je oklestil tudi sredstva za narodne manjšine. Vladni Svet za narodne manjšine je s posebnim dopisom 17. julija vsa manjšinska društva pozval k varčevanju, zlasti pri stroških za reprezentanco,

potovanja in telefon, že odobrene dotacije za letos pa - za zdaj - znižal za dobra dva in pol odstotka (2,61 %).

Hrvaška je za leto 2009 za dejavnost društev ter založništvo in medije manjšinam sprva odobrila nekaj več kot šest milijonov evrov. Kot kaže, bo zaradi nekaterih nepravilnosti poraba tega proračunskega denarja v prihodnje pod večjim nadzorom, prav tako so napovedali tudi strožja merila, po katerih se bodo sredstva delila prihodnje leto. Merila so sicer obstajala že doslej, vendar bolj na papirju, saj je bil npr. Kažipot kljub jasnim določilom v tem smislu vsa leta finančno prikrajšan. Po "kriterijih", ki jih je sprejel Svet NM RH, bi bil Kažipot namreč - glede na obseg in naklado -, kot smo že pisali, upravičen do zneska najmanj sto tisoč kun na leto, namesto do zdaj odobrenih 40.000.

Marjana Mirković

Nagradni natečaj za diplomska, magistrska in doktorska dela

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je pripravil nagradni natečaj za diplomska, magistrska in doktorska dela na temi Slovenci v zamejstvu in Slovenci v izseljenstvu. Tako naj bi spodbudili raziskovalne dejavnosti pri zamejski in izseljenjski tematiki in krepili zavest o njeni pomembnosti za ohranjanje slovenske identitete. Prijavijo se lahko kandidinke in kandidati iz RS in tujine, predmet natečaja so diplomska, magistrska in doktorska dela, ki so bila v obdobju od 1. novembra 2008 do 31. oktobra 2009 uspešno zagovarjana na kateri koli univerzi v Sloveniji ali zunaj nje, obravnavajo pa tematiko slovenskih skupnosti zunaj meja RS. Na natečaj Urada lahko kandidirajo tudi dela, prijavljena na drugih podobnih natečajih, rok prijave je 1. december 2009. Več: www.uszs.gov.si

Marjana Mirković

Leteči človek, Stanko Bloudek

Do 29. novembra bo v Tehniškem muzeju Slovenije v Bistri pri Vrhniki na ogled razstava ob 50-letnici smrti Stanka Bloudka, letalskega pionirja, konstruktorja, izumitelja, vsestranskega športnika in graditelja, ki je vizijo o letečem človeku združeval z vrhunskimi športnimi, tehničnimi in izumiteljskimi sposobnostmi, sprva

pri konstruiranju letal in pozneje pri razvoju ter konstruiranju smučarskih skakalnic doma in v tujini. Projekt poteka v sodelovanju z različnimi institucijami in strokovnjaki za posamezna področja, osvetliti pa skuša vsa področja Bloudkovega delovanja (šport, letalstvo, skakalnice, arhitektura, konstruiranje). Razstavo poleg kataloga z naslovom *Leteči človek*, Stanko Bloudek (1890-1959) spremlja vrsta delavnic, predavanj in okrogle mize. Več: www.inforis-delnice.com, www.mladina.si, www.tms.pfmb.uni-mb.si
Marjana Mirković

Bloudek se vzpenja po skakalnici v Planici, 1950
Foto: www.tms.pfmb.uni-mb.si

ŠTUDIJ V RS

Štipendije

Javni sklad RS za razvoj kadrov in štipendije je letos nekoliko pozneje, 10. julija, objavil razpis za štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu za dodiplomski študij v Sloveniji, obenem pa tudi za štipendije za doktorski študij tujih državljanov v Sloveniji. Skupna vrednost obeh razpisov je 670.000 evrov.

Štipendije za Slovence v zamejstvu in po svetu

Rok za prijavo na razpis za dodelitev štipendij za Slovence v zamejstvu in Slovence po svetu za dodiplomski študij v RS za študijsko leto 2009/2010 je 30. september.

Predpisana dokumentacija obsega dokazilo o stalnem prebivališču zunaj RS, dokazilo o slovenskem izvoru oz. pripadnosti slovenski narodni skupnosti, potrdilo o vložitvi vloge za izdajo dovoljenja za prebivanje v RS iz namena študija, potrdilo o vpisu v študijskem letu 2009/2010 in o zadnjem v celoti končanem formalnem izobraževanju, potrdilo o ocenah, dokazilo o aktivnem delovanju v slovenskih strukturah zunaj RS in življenjepis. Dokazila morajo biti overjena ali v izvirniku.

Informacije in vpogled v razpisno dokumentacijo so med dežurstvom Sveta slovenske narodne manjšine Primorsko-goranske županije in Mesta Reka ob sredah od 10.00 do 12.00 ure, razpis je objavljen na spletni strani www.sklad-kadri.si.

Marjana Mirković

Štipendije za doktorski študij tujcev v RS (66. JR)

Javni sklad je objavil razpis za dodelitev štipendij za doktorski študij tujih državljanov v Sloveniji na področju naravoslovja, tehnike ali medicine od študijskega leta 2009/2010. Rok prijave je 22. september 2009.

Več: www.sklad-kadri.si

Javni sklad Republike Slovenije za razvoj kadrov in štipendije
Dunajska 22, Ljubljana, Slovenija
Tel. + 386 /0/ 1 434 10 80
www.sklad-kadri.si

Štipendije Vlade RS 2009/2010

Vlada RS vsako leto objavi javni natečaj, s katerim izbira kandidate za vladne kadrovske štipendije. V Uradnem listu RS (57/2009) sta bila 24. julija objavljena javna natečaja za podelitev kadrovskih štipendij Vlade RS za šolsko leto 2009/10. Razpisanih je 87 štipendij za delo v organih državne uprave in štipendija za podi-

plomski študij v tujini. Rok za prijavo je 30. september 2009. Informacije: tel.: +386 1 478 1658, 1657, 1679 in 1656; e-pošta: gp.mju@gov.si. Več: www.mju.si, www.sklad-kadri.si
Marjana Mirković

Slovenske štipendije tudi za državljane RH

Kot nam je potrdila vodja sektorja za vseživljenjsko učenje in štipendiranje z Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve RS, Mateja Sedej, so po 8. členu Zakona o štipendiranju (Uradni list RS, št. 59/07, 63/07-popr., 40/09) do štipendij upravičeni tudi državljani tretjih držav (tj. nečlanic EU), ki imajo dovoljenje za stalno ali začasno prebivanje v RS. Državljan RH, ki izpolnjuje navedeni pogoji, je torej izenačen z drugimi kandidati v postopku uveljavljanja štipendije, a pridobi lahko štipendijo le za študij v RS.

Kandidat je tako upravičen do državnih, Zoisove in kadrovske štipendije. Če kandidat nima dovoljenja za stalno oz. začasno prebivanje v RS, pride v poštev Meddržavni sporazum oz. recipročnost.

Več: http://www.mdds.gov.si/si/delovna_podrocja/trg_dela_in_zaposlovanje/stipendije/
Marjana Mirković

Fakulteta za arhitekturo v Ljubljani, prijave na sprejemni izpit

Dipl. arh. Marjan Krebelj iz Ilirske Bistrice nam je sporočil, da bo v tem študijskem letu zaradi številnih drugih obveznosti tečaj risanja potekal le v jesenskem roku. Začel se bo v soboto, 17. oktobra ob 9.00 uri na gimnaziji v Ilirski Bistrici, prijave risanje@hotmail.com, več: <http://my.opera.com/Risanje/blog/>

Pričakovati je, da bo tudi tokrat na pomoč priskočila Sanja Štimac z Reke, nekdanja tečajnica, ki je bodoče bruce lani med drugim izčrpno seznanila tudi s podrobnostmi, kot sta npr. iskanje stanovanja in pridobitev dovoljenja za prebivanje. Informacije: krebelj.marjan@siol.net, telefonska številka +386 41 808 801.

Spletne strani za iskanje stanovanja v Ljubljani

Bodoča brucka Nensi Kodermac nam je poslala seznam spletnih strani za vse, ki iščejo stanovanje:

www.stud-dom-lj.si; www.uni-info.si,
www.najdi.si, www.kamrica.net,
www.bolha.com, , www.salomon.si,
www.svetovalnica.com, www.nepremicnine.net,
www.dhss.blogger.hr.

Peter Božič (1932-2009)

V 77. letu je 10. julija po hudi bolezni umrl Peter Božič, dolgoletni mestni svetnik v Ljubljani, pisatelj, dramatik in novinar.

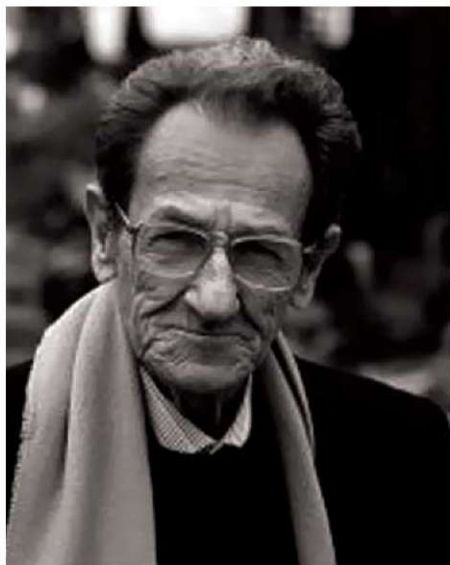
Peter Božič se je rodil 30. decembra 1932 na Bledu, nato se je z družino selil v Novo mesto in Maribor. Med drugo svetovno vojno je morala družina v Nemčijo, po koncu vojne pa je končal gimnazijo v Mariboru. V Ljubljani je najprej študiral gozdarstvo, nato slavistiko. Delal je kot knjižničar, časnika, strokovni sodelavec, večinoma samostojni književnik, glavni urednik lista Mentor, pomemben sodelavec revij Svit, Beseda, Revija 57 in Perspektive. Bil je Prešernov in Župančičev nagrajenec, prejel pa je tudi Častni znak svobode Republike Slovenije.

Z žalno sejo, ki se je je udeležila tudi pokojnikova sestra Božidara Hero z Reke, znana profesorica in nekdanja učiteljica slovenske šole, s sinom dr. Nikšo Herom, se je od Petra Božiča 13. julija poslovil ljubljanski mestni svet. Ob slovesu od mestnega svetnika, ki je svojo življenjsko pot kronal z izidom nove drame Šumi, ki jo bo v prihodnji sezoni na oder postavilo Slovensko mladinsko gledališče, je župan Zoran Janković med drugim dejal, da si je pokojnik prizadeval za svet, v katerem vladata pravica in demokracija, ter svoje delo in pot v ljubljanskem mestnem svetu sklenil z zmagom, saj je ravno, ko je zadnjič odhajal iz sejne dvorane, Ljubljana dobila staro novo Titovo cesto, za katero si je tako prizadeval.

Peter Božič je enako intenzivno ustvarjal v pripovedni prozi in dramatik. Odkrival je predvsem golo eksistenco ogroženih ali izobčenih posameznikov, prikazoval življenje ljudi na

robu, zunaj meščansko urejene družbe: mestno revščino, lumpenproletariat, v romanu Očeta Vincenca smrt bedo vojnega časa in izgnanstva.

Božič velja za enega zadnjih ustvarjajočih predstavnikov morda najpomembnejše literarne generacije na Slovenskem po drugi svetovni vojni, rojene okrog leta 1930. Ta generacija je skozi revije Beseda, Revija 57 in Perspektive, predvsem pa z lastnimi teksti z naglim rezom približala domačo ustvarjalnost sodasni evropski praksi, prežeti z modernizmom in eksistencializmom. Božičev delež v tej zgodbi je izjemen. Njegove drame so odpirale teaterska obzorja, njegova proza je zarežala v slovensko psihopatologijo kot skalpel. Očeta Vincenca smrt je eno najbolj pretresljivih pričevanj o drugi svetovni vojni nasploh, so zapisali na študentski založbi. Božič je uvažal modernizem v slovensko pripovedno prozo in nove tipe slovenskega romana. Med proznimi deli so Izven, Na robu zemlje, Jaz sem ubil Anito, Zemlja, Na njeni travi, Očeta Vincenca smrt, Človek in senca, Zdaj, ko je nova oblast, med dramami pa Človek v šipi, Zasilni izhod, Križišče, Vojaka Jošta ni, Kaznjenci, Dva brata in Komisar Kriš. Več: www.rtvlo.si
Marjana Mirković

Peter Božič je bil kronist življenja ljudi z roba družbe. Fotografija je iz knjige *Šumi*

Erik Lovko (1953-2009)

Za posledicami bolezni je 10. avgusta v 57. letu starosti umrl priznani primorski slikar in kipar Erik Lovko.

Lovko je slikarstvo študiral v Italiji, na akademiji lepih umetnosti v Benetkah in Firencah in tam leta 1976 diplomiral, na ljubljanski likovni akademiji pa je leta 1979 opravil še kiparsko specialko pri prof. Slavku Tihcu.

Erik Lovko je 25 let delal kot profesor umetnostne vzgoje v Šolskem centru Postojna. Od leta 1976 je imel več kot 70 samostojnih razstav, sodeloval je tudi v več skupinskih postavitvah pri nas in v tujini, redno pa se je udeleževal tudi mednarodnih kiparskih simpozijev. Za svoje delo, ki je obsegalo slikarstvo, kiparstvo, grafiko, ilustracijo in karikaturu, je prejel več nagrad. Leta 2005 je izšla monografska publikacija Erik Lovko s spremno besedo dr. Leva Menašaja. Več: www.epicenter-on.net, www.obalne-galerije.si, www.rtvlo.si
Marjana Mirković

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH
Alagovićeva 30, 10 000 Zagreb, RH
Veleposlanik:
dr. Milan Orožen Adamič
Uradne ure:
ponedeljek-petek od 9.00 do 12.00
tel.: + 385 1 63 11 000
faks: + 385 1 61 77 236
el. pošta: vzg@gov.si
spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>
Konzularne informacije
tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015
faks: + 385 1 46 80 387
konzularni pult (v uradnih urah za stranke):
tel.: + 385 1 63 11 013, + 385 1 63 11 026
Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen
kontakt z dežurnim diplomatom:
med tednom: od 16.30 ure
v času vikenda in praznikov: 24 ur
tel.: +385 98 462 666
Konzularni dan: Slovenski dom KPD Bazovica, Reka
predvidoma 2. septembra 2009 od 10.00 do 13.00
in 16.00 do 18.00
Generalni konzulat RS, Split
Častni konzul Branko Roglič
Tel./fax: +385 21 389 224
e-mail:
generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr
uradne ure konzulata:
ponedeljek-petek od 9.00 do 13.00